

KORT INNFORING I BRUK AV KILDER

Som student ved Humanistisk fakultet skal du skrive akademiske hjemmeoppgaver. For å skrive en god oppgave, er det viktig at du bruker kilder på riktig måte. Her er en innføring i fire grunnprinsipper for kildebruk: referanse, parafrase, sitat og litteraturliste. Innføringen gir også eksempler. I disse er referansestilen APA 6th brukt. Det finnes flere andre referansestiler, og du kan forhøre deg i ditt fagmiljø om dette miljøet foretrekker en bestemt stil. Likevel: De fire grunnprinsippene gjelder for alle referansestiler. Og Uansett hvilken stil du velger: Husk å bruke den samme i hele besvarelsen.

STUDENTENS PLIKTER

Som student ved Universitetet plikter du å sette deg inn i reglene for sitat og kildebruk. I akademiske oppgaver regnes det som fusk å bruke andres materiale uten å opplyse om det. Hvis du fusker, kan du få eksamen annullert og bli utestengt i ett eller to semestre fra alle universiteter og høyskoler i Norge (www.uio.no/studier/admin/eksamen/fusk/).

HVORDAN BRUKE KILDER

Din oppgave skal være ditt eget, selvstendige arbeid. Du skal bare bruke andres materiale som kilder til informasjon om emnet ditt, og til å støtte og illustrere resonnementene dine. Hoveddelen av arbeidet ditt skal i struktur, argumentasjon og innhold være ditt eget. Her er en innføring i kildebruk i form av fire begreper: referanse, parafrase, sitat og litteraturliste.

Referanse

- En *referanse* (også kalt kildehenvisning) er en opplysning om hvilken kilde noe er hentet fra, for eksempel hvilken bok, artikkel eller nettsted. Ved referanse til trykt tekst skal du i tillegg opplyse om sidetall. (Ved referanse til eldre tekster brukes også kapittel.) Du oppgir referansen i en fotnote nederst på siden.
- Referanse til bok:

To tredjedeler av Pompeii er nå utgravd.¹

¹ Berry, 2007, s. 41

Parafrase

- En *parafrase* er en fri gjengivelse (en gjengivelse med egne ord) av noe en annen har skrevet eller sagt. En parafrase skal ikke ha anførselstegn og bør ikke være lengre enn to-tre setninger. Referanse skal gis i fotnote.

Sitat

- Et *sitat* er en ordrett gjengivelse av noe en annen har skrevet eller sagt. Er sitatet på opp til tre linjer, skal det stå i anførselstegn. Er det lengre, skal det stå som eget avsnitt og med innrykk. Ved både kort og langt sitat skal referanse gis.
- Kort sitat (fra nettsted) med referansen i fotnote:

«came to a standstill»¹

¹ Pompeionline, 2012

- Langt sitat (fra eldre tekst) med referanse i fotnote:

Bordet dekkes ikke med skalldyr og fisk, men med digre kjøttstykker på vei til å bederves. Slavene som serverer er skitne og ustelte, flere til og med oldinger; kokken og hovmesteren er samme mann; i huset finnes ingen baker og ingen kjeller, og brød og vin fås fra kroverten og hans tønne.¹

¹ Cicero, *Mot Piso*, kap. 67

Litteraturliste

- En litteraturliste (også kalt *bibliografi*) står til sist i besvarelsen. Her opplyser du om forfatter, publiseringsår, tittel, publikasjonssted, hentedato og / eller annet for kildene du har brukt.

Et eksempel på hvordan du bruker referanse, parafraze, sitat og litteraturliste ser du på neste side.

TEKSTEKSEMPEL

Tor Ivar Østmoe: Pompeii som kilde til romersk dagligliv

Pompeii er den romerske småbyen som i år 79 e.Kr., da vulkanen Vesuv hadde et utbrudd, ble begravd i støv og aske og dermed «came to a permanent standstill».¹ Systematiske utgravninger begynte i 1748², og siden har byen åpnet for kunnskap ikke minst om hvordan man i en romersk småby levde til daglig.

At romerske samfunn var preget av standsforskjeller har man lenge visst, og i Pompeii bekrefte dette. Mer enn 2500 eksempler på valgplakater er funnet. Når flere navn går igjen, tyder det på at byens politikk var dominert av et fåtall familier. Noe annet man legger merke til er at slagordene som følger navnene er av typen «han er en bra mann».³ Hvis man ville ha et verv i Pompeii, var altså politisk program mindre viktig enn familiebakgrunn og omdømme.

Også på andre måter var det forskjell på folk: I Pompeii er bare store boliger innredet med eget kjøkken, og det er også mange veggmalier som viser middagsscener.⁴ Dette antyder at å kunne tilberede og spise mat hjemme var et tegn på velstand, mens å spise på kroer og kneiper var hverdagen for mange, noe som også finner støtte i gamle tekster. Et eksempel er et invektiv (en angrepstale) av den romerske taleren Cicero, der han viser at hans rival Piso ikke lever standsmessig:

Bordet dekkes ikke med skalldyr og fisk, men med digre kjøttstykker på vei til å bederves. Slavene som serverer er skitne og ustelte, flere til og med oldinger; kokken og hovmesteren er samme mann; i huset finnes ingen baker og ingen kjeller, og brød og vin fås fra kroverten og hans tønne.⁵

Men funnene i Pompeii åpner også for andre spørsmål. Hvordan var trafikken i en romersk småby organisert? Gatene var trange, men likevel må det ha vært behov for varetilførsel. Imidlertid er ingen gate- eller veiskilt bevart. Derimot viser, på enkelte gatehjørner, kantsteiner slitasje i form av bestemte mønstre. Det har man tatt som et bevis på enveiskjøring i disse gatene, og man har antatt at kjøreretningen var etablert gjennom sedvane snarere enn skilting.⁶

To tredjedeler av Pompeii er nå utgravd.⁷ Byen er tilgjengelig for besøkende og utgjør en essensiell kilde til kunnskap om romersk dagligliv.

¹ Pompeionline

² Berry, 2007, s. 40

³ Beard, 2009, s. 188-195

⁴ Beard, 2009, s. 94; s. 218

⁵ Cicero, *Mot Piso*, kap. 67

⁶ Beard, 2009, s. 89-90

⁷ Berry, 2007, s. 41

Litteraturliste

Beard, M. (2009). *The Life of a Roman Town*. London: Profile Books. (Først utg. 2008 med tittelen *The Fires of Vesuvius: Pompeii Lost and Found*.)

Berry, J. (2007). *The Complete Pompeii*. London: Thames & Hudson.

Cicero (1961). *M. Tulli Ciceronis in L. Calpurnium Pisonem oratio*. Edited with text, introduction, and commentary by R.G.M. Nisbet. Oxford: at the Clarendon Press. (Utdraget er oversatt fra latin til norsk av artikkelforfatteren.)

Pompeionline (2012). Pompeii. Hentet 7. april 2015 fra <http://www.pompeionline.net/pompeii/>.

VIS DU ER I TVIL ELLER ØNSKER MER INFORMASJON

- Se HF's nettside om sitat- og kildebruk (<http://www.hf.uio.no/studier/ressurser/kilder/>)
- Se nettstedet *Søk og skriv* (<http://sokogskriv.no/>), som gir en full innføring i referering og referansestiler. Husk også å føre referanser på samme måte gjennom hele besvarelsen. (I eksemplene i denne innføringen er referansestilen Chicago 16A brukt.)
- Let etter informasjon i emnets Fronterrom
- Rett en henvendelse til læreren på emnet eller seminaret

Lykke til med studiene!

Hilsen studiedekanen ved Humanistisk fakultet, UiO